

Előfizetési árak:
 Éves ár 8 kor., félév 4 kor.,
 negyedévi 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetőknek külön árat számítunk.
 A lap megjelenik minden o-
 tórtétőn.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák u. 8.
 Hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Köszönetek vissza nem adandók.
 Kézírt levelek: István-utca 9.
 Hova a lap anyagi részét illető köz-
 lemények és előfizetési pénzeszközök
 küldeteljenek.
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSEGÉNEK HETILAPJA.

Szent-István ünnepén.

Ha alattvalói hódolat és hűség kö-
 telezettségétől áthatott nép, nem emel-
 heti föl tekintetét bölcs és igazságszerető
 fejedelméhez a megkülönböztetett tiszte-
 let és hála érzelmei nélkül: akkor
 teljesen indokolt azon öröm és ujjongás
 mely szt.-István király ünnepén a Kár-
 pátok ormairól kiindulva, végig zug az
 Alföld rónáin és zajos viszhangra talál
 Adria gyöngyözni soha sem szünő hul-
 lámaiban; különösen jogosult azon benső-
 sen érzett dicsőítés és lelkes magasz-
 talás, melylyel minden hű magyar kebel
 azon sz. király emlékének adózik, ki
 magas hivatásának élénk tudatában,
 sohasem ismert sürgetőbb kötetmet,
 fontosabb feladatot, mint a hatalma
 alatt álló nép jólétét és nyugalmit,
 szerencsését és boldogságát előmozdi-
 tani.

Tudván igen jól, hogy a pusztán
 emberi törvény vagy nyers erőszak, a
 kényszer vagy vas-szigor csak addig
 lehetnek egy nemzet-est fentartó ele-
 mek; csak addig szerepelhetnek vala-
 mely birodalom egységét és épségét
 biztosító feltételei gyanánt; csak addig
 sorozhatók az uralkodói hatalom véd-
 veik közé, míg tudatlan, vagy zsarnok
 bitorolja a trónt, avagy műveletlen,
 gyáva nép felett bírja hatalmát a feje-
 delem: oda irányította minden törek-
 vését, azon feladat szerencsés megoldása
 képezte népei javáért hön dobogó szive

vágyainak célpontját, hogy országa
 állami szervezetét az igazság és jog
 azon elveire alapítsa, amelyekből a te-
 kintély tisztelete és a törvénynek sért-
 hetetlensége, mint azon gyökerek táplál-
 koznak, a melyekből a nemzetnek
 legfőbb javai: a szabadság és nagyság
 sarjadoznak.

Népet akart e hon határai között,
 mely tisztult életnézetekkel, emelkedett
 gondolkodásmóddal, nemes érzemekkel
 halad az élet ösvényein.

Nemzetet akart e hon határai kö-
 zött, mely igazságos törvények által
 kormányoztatva, nemcsak köteleessége-
 ket, de jogokat is élvezve, szeretettel
 ragaszkodjék a röghöz, mely szülte és
 táplálta; törhetlen hűséget tanusítson
 azon sz. talaj iránt, a melyhez legne-
 mesebb érzelmei, lekedvesebb emlékei,
 legszebb reményei fűződnek.

Országot akart teremteni, mely a
 határai között viruló műveltség és jólét,
 szabadság és megelégedés birtokában,
 szilárd fennállást, tartós maradandó-
 ságot remélhessen.

Fejedelme akart lenni, ki jogarát
 nemcsak országfői méltósága, hanem
 azon hivatala jelképe gyanánt is tekinti,
 amely a kormánya alatt álló népek igazi
 javának, valódi boldogságának komoly
 munkálására kötelezi.

Mélyen fűrkésző észszel, ritka ál-
 lami férfiúi bölcsességgel és nagy, nemes
 szívvvel megáldva, csakhamar meggyő-
 ződött azon igazságról, hogy dicső és

magasztos terve sikeres megvalósulása
 iránt csak azon esetben táplálhat biz-
 tos reményeket, ha országa állami szer-
 vezetének alapjául a keresztény vallást
 fogadja el, amelynek elvei a nemzetek
 igazi szabadságának és nagyságának leg-
 szilárdabb biztosítékait képezik.

Az emberi törvények ugyanis csak
 a kart fékezik, de a vallás a sziveket
 szabályozza. A polgári törvények csak
 némely cselekedetre vonatkoznak, de a
 vallás kiterjeszkedik valamennyire és
 mindannyit az állam jólétének szolgál-
 tatába állítja.

Innen van, hogy minden állam-ala-
 pitó és törvényhozó, a vallást hívta se-
 gítségül országa virágzó fennállásának,
 nagyságának biztosítására. Innen vi-
 szont az e yház azon nemes törekvése,
 hogy békés frigyben az államokkal,
 sürgeti mindazon kötetmek hű teljesi-
 tését, amelyek a társadalom jólétének,
 a nemzetek boldogságának feltételeit
 képezik.

Honunk második megalapítója, az
 épp oly mély vallásossággal, mint poli-
 tikai éleslátással és államférfiai tapin-
 tattal megáldott dicső királyunk, Szt.-
 István, kire méltán alkalmazhatjuk a
 sz. irás szavait: *„A bölcs király a nép
 támasza”*, tapasztalván, hogy mint a
 magára hagyott súlyos beteg, jöllehet
 egyik ágyból a másikba viteti magát,
 nem érzi a metsző fájdalmi enyhülését,
 akként nem képes egy ország sem fen-
 söbb segítség nélkül a kebelében elha-

A kis ördög és a bibornok.

Rajza a fővárosi életből. Írta: Brankovics György.

Budapest főváros nyugati utcaiban a
 decemberi éjnek esendje uralkodik; a
 mágnás negyed egyik erkélyes palotájának
 az első emeleti ablakai azonban fényesen ki-
 vannak világítva. Az életvidor s mulatság
 kedvelő Tömörny asszony, jelmezes estélyt
 rendezett termében.

Az estély kitűnően sikerült, a meghívott
 vendégek körülbelül százan, a legkedélye-
 sebb hangulatban valának.

Éjfél elmúlt.

Az egyik szobában, ahová üdülés céljá-
 ból menekült a táncsteremből egyik vagy
 másik s ahol az öreg urak, nem törődve a
 farsang költészetével, a napi kérdések fölött
 vitáztak: egy esinos barna-fürtű fiatal em-
 ber ült s a nyitott ajtón át, a táncsteremben,
 a francia négyeshez sorakozó párokon le-
 geltette szemeit. Középnagyságu természetű a
 bibornokok piros selyem öltönye fődte, a
 mely szint annak jeléül választák a főpapok
 hogy vallásukért, vérüket is készek kion-
 tani. A fiatal ember barna fürtein kecsesen
 ült a piros sipkácska, s mellén vastag arany-
 lánczon a hit jelvénye himbálódzott.

E papi öltözetben a legkedvesebb világfi,
 a pikáns nő szépségek híres festője: Sod-
 róczy rejlett, a kinek képei a kiállításokon
 mindig nagy feltűnést keltettek.

Élénk szemei valóságos gyönyörrel él-
 vezték a táncsterem tarka alakjainak hul-
 lámzását, legtovább időzött azonban tekin-

tete egy „kis ördögön,” aki egy sötét kék
 plüszembe öltözött patriciussal táncolt.

„A kis ördög,” valóságos szőke fürtű li-
 lionszál, tüzvörös és fekete atlaszból készült
 sajátos jelmezében legszebb volt a szé-
 pek között, kik Tömörnyé asszony estélyén
 megjelentek. A férfiak lelkesedéssel beszél-
 tek róla s mindenki azt kérdezte: „Ki az a
 kis szőke? „Ki ismeri azt a kecses Szata-
 nellát? „Olyan szemekért bátran meg le-
 het halni!” mondá az egyik. „Eredeti ötlet,
 egy szőke ördög, de szép!” mondá a máso-
 dik. „Ah mily kedves, mily szeretetreméltó!
 — kiáltá a harmadik: „Hogy hívják?” —
 „Leány?” — „Nő?” kérdezték össze-vissza.
 Az öreg urak azonban csak annyit tudhat-
 tak meg, hogy Vérának hívják, s hogy egy
 B.-ből Spanyolországba költözött gazdag
 kereskedőnek a leánya. Sodróczy, aki Vérát
 az asztalhoz kísérte többet tudott róla.

Véra elmondta neki, hogy el van je-
 gyezve, hogy csak néhány nap óta élvezi
 nagynénjének a vendégszeretetét, aki Töm-
 möry asszonynak testi lelki barátnéja, s
 hogy itt tartózkodásának: a világ, az embe-
 rek s különösen vőlegényének, a közelebbi
 megismerése az egyedüli célja; elmondta
 azt is, hogy vőlegénye csak rövid ideig tar-
 tózkodott Spanyolországban s a kihez eddig
 itt még csak kétszer volt szerencsése. Véra
 kiváló szépsége, mesterkéletlen természete
 és jóízű humoros kedélye, nagy hatást gya-
 koroltak a fiatal festőre.

Egy óra mult. A vendégek fele minden
 feltűnés nélkül eltávozott s a másik felől
 is minden perczen titokteljesen szorítá meg
 egyik vagy másik a szeretetreméltó házi
 asszony kezét.

Sodróczyt egy nyugalomba lépett ban-
 kár karjai közé dobta balvégzete, aki a „kra-

chos” korszak előtti részvénytársaságok
 anekdotáival gyötörte őt agyon. Sodróczy a
 vértanu türelmével hallgatott és nevetett
 egy ideig, de midőn a ház asszonyát köze-
 ledni látta, egy rövid „boesánat”-tal a fá-
 képnél hagyta a bankárt s Tömörnyé felé
 sietett, mintha valami nagyon fontosat akart
 volna vele közölni tényleg azonban csak
 szerencsét akart neki kívánni a sikerült es-
 télyhez. Tömörnyé asszony azonban, nagy
 meglepetésére, a következő szavakkal fo-
 gadta: Eppen keresem önt, kedves barátom!
 Ön megbízhatlan tánczos, de kifogástalan
 lovas — nem lenne szives, egy hölgyet, a
 kinek távoznia kell, s aki gondjaimra biza-
 tott, haza kísérni! Első eset, hogy nem tar-
 tóztatom hanem küldöm... Nos, — elfo-
 gadja az öre ruházott védnökséget?”

Sodróczy teljes készséggel rendelkezésre
 boesátotta magát.

A Sodróczy gondjaira bízott hölgy,
 Véra volt. Pusztá véletlenség. Sodróczy az
 egyedüli volt, a még jelenlévő férfiak között,
 a ki a házhoz oly közel állott, hogy a ház
 urnője a lovagi kötelesség teljesítésével meg-
 bízhatta. Véra épen egy téli köpenyt vett
 magára s egy horgolt kendőt burkolt a fe-
 jére, midőn Sodróczy hozzá lépett s tudomá-
 sára adta, hogy szerencsés kísérője leend.
 Véra csupa udvariasságból köszönetet rebe-
 gett, s hivatkozva a lent álló kocsiakra, arra
 kérte a festőt, hogy ne fárasza magát;
 Sodróczy ellenben ragaszkodott a reá bízott
 kötelességhez s így a lépcsőkön lesiető ven-
 dégekhez esatlakoztak. A pusztá véletlen-
 ség játéka volt az is, hogy utolsók valának
 s midőn a kapu elé, a megfogott utczára
 értek, az utolsó bérkocsi is elrobogott.

„Ez boszantó” — mondá Sodróczy —
 „most már csak a véletlenség hozhat erre

talmásodó fegyelmetlenség és engedetlenség támadásai ellen diadalmasan védekezni: a keresztény vallás tanainak bástyáit emelte hona határai köré és a szent kereszt hitét hagyta drága örökség gyanánt gyermekeire.

Akarta, hogy annak árnyába vonulva, szeresse népe az erényt, hordozza szívében az Ur törvényét és így remélhesse, hogy leoldoztatván a pogányságban hordott szolgaság bilincsei, a szabadság és dicsőség részesévé leend.

Fenérzéssel és nem minden önérzet nélkül nevezzük magunkat magyaroknak! Dicsékvéssel utalunk őseinkre! Szt.-István fiainak valljuk magunkat!

Feledhetnők-e, hogy nem méltó atyja nevére a fiu, ki meggondolatlanul megváltik örökségének azon legbecesebb kincsétől, mely különös őrizetére bízott?

Feledhetnők-e Kőlcsey e szép figyelemztetését: „Semmi sincs, mi az emberi szívet annyira felemelhetné, következőleg az élet mindennapi jeleneteiben, a szenvedélyek és indulatok örök ostromában hozzáragadt szennyől annyira megtisztíthatná, mint az istenség nagy gondolatával való foglalkozás?”

Feledhetnők-e, hogy a keresztény vallás tanaink befolyása alatt alakultak át őseink intézményei, nemesedtek érzelmei, szelidültek erkölcsi?

Feledhetnők-e, hogy vész- és vihardúlta napokban az egyház volt hazánk egyik legerősebb támasza?

Hiszem erősen: nem!

A főnkelt gondolkozásu magyar, ki páratlan szeretettel, hűséggel és ragaszkodással viseltetik sz.-királya dicső utódai iránt, vallásában, erkölcsiében és erényeiben is lelkesült kegyelettel fog mindenkor függni ősei emlékei, hogy sirját viszont az utódok áldó kegyeletének koszorúja övezhesse.

Dr. W. Gy.

A mostohagyermek.

Nem arról az árvaságra jutott gyermekről beszélünk, a ki édes anyját elveszítette, kinek atyja más asszonyt hozott a házhoz, hogy legyen gyermekének gondozója, a ki

egy bérkocsit. Őn, a mint hallám a „Duna soron” lakik: gyalog odáig nem mehetünk. Ott a téren tul, áll még talán egy bérkocsi, legjobb lesz, ha őn visszamegy Tömör asszonyhoz s ott várakozik addig, míg én keritek egyet. . .

„A keresésre talán együtt indulhatnánk. Későn van s a fulasztó levegőt oda fent már eddig is alig tudtam kiállani — gyalogoljunk egy kiesit”. . . indítványozza Véra. A festő karját nyújtja s a házak mellett a tér felé indultak.

„Tudja, hogy ez engem roppantul mulattat.” — szóla egy kis idő múlva Véra. — „Éjjel, idegen városban, egy-két óra óta ismert, tehát szintén idegennek mondható férfit karján sétálni: valóban nagyszerű. Megboesát, de be kell vallanom, hogy a nevét is most hallottam először, de ezt csak önnek mondom meg, s kérem ne adja tovább mert az estélyen azon meggyőződést szereztem, hogy ez oly tudatlanság, a melyet csak egy külföldinek lehet megboesátani. Két ur oly lelkességgel beszélt az ön legujabb képéről, a melyet kiállított s amely. . .”

„Egy párisi nőt ábrázol” — egészíté ki a festő, „igen, a férfiak dicsérik, de a hölgyek mindig találják rajta valami kifogásolni való. . . szerenese, hogy a képet megrendelésre festtettem, különben tul sem adhatnék talán rajta.” „Tessék — kiáltá egyszerre megállva — „itt sincsen bérkocsi. . . Mit csináljunk?” — „Menjünk tovább, bibornok uram!” válaszolá Véra vidáman s összéb húzta köpenyét, és a festő ment.

„Tudom — szólalt meg ismét Véra, —

háját tépi, tehát veri, hideg házban szalmán altatja s kenyérhéjjal táplálja; hanem szólnak a m. kir áll. faipari szakiskoláról, mely szerényen, minden zaj és reklám nélkül, de annál szebb eredményeket mutatott fel 6 év alatt mióta községünkben működik.

Nem bántotta ugyan soha senki, de nem is dédelgette soha senki. Dolgozott szűk keretében, korlátolt számú növendékkel, szorosan körülhatárolt keretben s szárnyra bocsájtott növendékei megállják helyüket, bárhol és bármilyen munka mellett; elméleti tudásuk pedig aránytalanul nagyobb bármely mester által kiképezett asztalos segédénél.

A többi áll. iskola palotákba költözködik, a faipari szakiskola pedig ott marad, távol a központtól, elhagyatott helyen, alig észrevehető környezetben, elfeledve, elárvulva, sőt már nem titok: meg lesz esonkítva s lassanként beszüntetve. Az 1902—1903. tanévre az iskola I-ső évfolyamára jelentkező növendékeket az iskola igazgatósága elküldte, mert egy kereskedelmi ministeri rendelet értelmében az I-ső osztályba nem vehet fel növendékeket.

Ocsudjunk fel nyári tikkadságunkból s foglalkozzunk behatóbban ezzel az ügygyel, mert hiszen arról van itt szó, hogy a község közönsége egy kitűnő szakiskolától lesz megfosztva, kiterjedt faiparunk pedig nem hogy előbbre haladna, nem hogy önállósodnék, hanem vissza fog fejlődni egészen az alacsonyfoku izléssel készült silány bécsi gyártmányok másolásáig.

Hát még az a sok szegény szülő, a ki eddig nyugodt volt gyermeke jövőjét illetőleg, mert a faipari szakiskolában remélte modern művelt iparossá neveltetni. Mit vesztenek ezek?

És azután mit szól mindezekhez az áll. polgári fiúiskola, mely arra törekszik, hogy az önálló kereseti források felé terelje növendékeit s ha egyáltalán lehetséges volna, valamennyit az önálló kereseti pályák felé szorítaná, nagynevű kultuszministerünk intencziójának megfelelően.

Eddig az az iskola népesítette be az állami faipari szakiskolát s küldene oda kétféle háromnapi tanulót is, de arról már nem lehet, hogy a felyehető tanulók száma ott annyira korlátozva van. Ez az iskola is el-

hogy ez éjjeli séta kegyedre nézve nem valami kellemes, de mit tegyünk, együtt indulunk, együtt kell az akadályokat leküzdenünk — avagy itt akarna hagyni! Gondolja meg, mi lenne belőlem! Sajátságos, hogy az életben oly helyzetek vannak, a melyekről fogalmunk sincs. Mi történnék vélem, ha jelmezemet észre vennék? Valóban regényes.”

A bibornok s a kis ördög tréfálkozva s kaczagva beszélgettek ama lehetőségekről, melyek okvetlenül bekövetkeznének, ha Véra egyedül maradna az utcán s a mint tudjuk a bizalmasság révébe egyik ut se vezet el oly biztosan, mint a közös vidámság. E közben havazni kezdett s az utcák egyszerre fehér lepelt nyertek.

„Mit gondol, mihez volna most kedvem? — Ha nem nevet ki, elmondom: hógolyókat szeretnék csinálni! Oh, évek óta nem láttam havat s ez oly kedvesen emlékeztet vissza iskolás lányka koromra.”

Véra gyorsan levetette keztyűjét, lehajlott, a tér közelében lévő padon összetolta a hópelyheket s gyöngéd ujjával hihetetlen gyorsasággal golyókká idomította. Sodróczy szeméi előtt, akinek tekintete gyönyörrel időzött a leánynak, az udvariatlan hideg által megécskézett arcán, néhány perc alatt egy halom hógolyó emelkedett. Véra észrevévén a festő bámulatát, magyarázatul elbeszélte, hogy az intézetben őt csak golyókészítésre használhatták, mert képtelen volt valakit eltalálni, ha csak előre fel nem tette magában, hogy nem akarja eltalálni.

(Folytatás köv.)

veszít egy tekintélyes pozíciót, melyre eddig növendékeinek 10%-át küldhette.

Kutassunk az okok után, melyek miatt az iskolát beszüntetik. Az iskola eddigi működése nem lehet az ok. Igazgatója a faipar terén páratlan tudású szaktektintély, kinek vezetése s személyes tulajdonai csak előnyére szolgálhatnak az iskolának. A szaktanárok s óraadók, mind hivatásuk magaslatán állanak, miről a vizsgák alkalmával többször szereztünk személyes meggyőződést. A művezetők mögött, ha nem volna valamilyen tökéletesek, a mi alig feltehető, ott áll az igazgató, kinek kiváló szakértelme a legkisebb hibát sem tűrheti.

Mindez tehát nem lehet ok egy fejlődésnek indult iskola beszüntetésére, melyre Ujpest közönségének oly nagy szüksége van, melyet nem is nélkülözhet.

Vagy talán az lenne az ok, hogy a többi állami iskolákkal szemben a község több áldozatkészséget tanusít, így pl. az elemi iskolák fentartásához az 5%-os póttadóval, a polgári fiúiskola fentartásához 2400 koronával járul s ugyanazokat fejedelmi békezűséggel telkekkel is megajándékozta, míg a faipari szakiskola fentartásához még csak 1000 koronával járul, telket meg eddig nem adott?! Nem hihetjük: de ha csak ez lenne az ok, akkor azt meg kell szüntetni s a község előjárósága van olyan zsenerózus, hogy azt a polgárai közvetlen javát szolgáló iskolát, ilyen esekély ok miatt nem engedi elejteni.

Végül, talán az az ok, hogy a faipari szakiskola által kibocsájtott növendékek száma nem áll arányban a reájuk fordított költségekkel? Ebben lehet igazság, de hát akkor miért nem szüntetik be a többi szakiskolákat is, miért csak épen Ujpestet kell megfosztani ipari szakiskolájától, a hol igazán hízagpótló a faipari szakiskola!?

Vagy csak reformról volna szó? De akkor ne a nyilvánosság kizárásával történjék az, sőt nagyon is be kellene vonni a kérdés tárgyalásába az összes szakértőket és a világért sem kellene ilyen fontos kérdésben a praktikus szakértők meghallgatása nélkül dönteni, mert az elmélet nem ért a gyakorlati kivitelhez, a kettőnek a legszorosabb kapcsolatban kell lennie az ipar terén.

Nem akarunk a fogadatlan prókátor szerepére vállalkozni, de Ujpest közönsége érdekében escelekszünk, midőn az esetleges reformálás módozataihoz már előre is hozzá szólnunk, egész röviden vázolván véleményünket.

Olesóvá, könnyen hozzá férhetővé kell tenni a szakiskolát! Tovább megyünk: a szakiskola keretébe kell helyezni mindazon iparágakat, melyeknek szakirányu kiképzésre van szükségük.

Ne legyen egy keveset befogadható külön szakiskola a kereskedelmi tárca keretében, és egy mindent befogadó, de szakoktatást egyáltalán nem nyújtó tanoneziskola a kultusztárca keretében, hanem vonassék össze elméleti oktatásra minden szakirányu oktatást igénylő tanonez a szakiskolába, melynek irányítója az intézet mostani kitűnő igazgatója, tanárai pedig a mostani szaktanárok legyenek, kellő számú kiegészítéssel, a tanulók számarányához viszonyítva.

Az oktatás elemeinél egyelőre alkalmazhatók volnának azok a tanítók is, kik már 6 hónapi rajztanfolyamban részesültek, de már az I-ső osztálytól feltétlenül szakszerűen képzett tanárok alkalmazandók, mert az említett rajztanfolyamon szerzett képesítés korántsem elegendő a szakoktatáshoz; az csak a szabadkézi és mértani rajz elemeinek oktatására képesít. Külön tanfolyam volna még rendezendő az ábrázoló mértan, az árnyéktan, a távlatlan,

a szerkezettan, az építészeti alaktan s a költségvetéstan elsajátítására, a mi 2-3 kurzuson megtörténhetnék s akkor derék tanítónk, kik bizonyára nem riadnak vissza a munkától, egy ahhoz értő pl. a mostani praktikus is képzett igazgatóval élükön, és a szaktanárok utbaigazítása mellett képesek lesznek a legfontosabb tárgynak, a szakrajznak tanítására. A többi tárgyak ellátása a polgári iskola tanáira várná; természetesen képesítésükhöz mért díjazással.

A szakirányu oktatást nem igénylő iparostanonczok oktatása igen jó kezében maradna a mostani helyén s a tanfolyamban részt nem vett néhány tanítónak elég foglalkoztatást nyujtana.

A tanonczok gyakorlati kiképzése általában mesterekre bíztnék s a kiválóbb tanonczok tovább képzésére volna a szakiskola legszébb gyakorlati hivatása.

Igy, ilyen irányban szervezve, nem hiszszük, hogy csak valamivel is többre kerülne az iparoktatás és mégis, aránytalanul több sikert érnének el, mint a mai rendszer mellett s nem lenne többé a szakiskola sem mostohagyermek. De véleményünk szerint: első a telek s a megfelelő állami épület; a többi magától jön.

Gr.

H I R E K.

— **Pestvármegye közigazgatási bizottságának** a f. é. augusztus hó 14-én *Beniczky* Ferencz főispán elnöklése mellett tartott ülésén a pénzügyi igazgató jelentette, hogy a múlt hónapban egyenes adóban 330.506 korona 71 fillér folyt be s így az idén az eredmény 24.652 korona 92 fillérrel kevesebb. A hadmentességi adó s a közvetett adók általában kedvező módon folytak be. *Dubraviczky* László t. főjegyző előterjesztette a közigazgatási bizottságnak az 1902. év első felében teljesített működésére vonatkozó jelentését. A jelentés során nagyon súlyos teherként említi föl a vármegye, hogy az állam, a mely a székházépületnek nagybik felét teljesen elfoglalta a pestvidéki törvényszékekkel, ezt semmikép sem hajlandó elhagyni, noha a vármegyének már égető szüksége volna a helyiségekre. A vármegye most újra kéri a kormánytól a pestvidéki törvényszék kihelyezését s kijelenti, hogy ennek fejében még áldozathozataltól sem zárkózik el. Főlebbezések elintézése után az ülés véget ért.

— **A király születésnapja.** Ő felsége a király 72-ik születésnapja alkalmából f. hó 18-án a középületeken nemzeti zászlók lengtek s községünk összes templomaiban hálaadó isteni tiszteletek tartattak. Ez alkalommal hallottuk először az izraelita templomban a harmonium hangjait, melyek rendkívül emelték a kar külömben is szép énekét. Ez a harmonium, melynek *Erkel* Bandi a dirigense, ezután a nagyobb ünnepélyek s fényesebb esküvők alkalmával mindig meg fog szólni s *Erkel* Bandi ráteremtése és szép tehetsége bizonyára szép sikereket fog az izraelita templom kórusán aratni. Jobb dirigens *Erkel* Bandinál már nem is találhatott volna a hitközség.

— **Népgyűlés.** Az „Ujpesti ipartestület” előljárósága *Farmathy* Istvan elnök és *Pohl* Károly titkár aláírásával népgyűlésre hívta össze Ujpest polgárságát még pedig *pártkülömbőség nélkül*. A népgyűlés f. é. augusztus hó 24-én d. u. 3 és fél órakor az ipartestület udvarán (Király-u. 3 sz. alatt) fog megtartani. A népgyűlésnek tárgya: *Az önálló vánterület*. A népgyűlés hivatalos szónokai: *Barabás Béla* és *Nesi Pál* országgyűlési képviselők, dr. *Fehér Mór* az „Ellenzéki Ujság” szerkesztője és dr. *Hédervári Lehel*.

— **Elöléptetés.** *Erkel* Gyula az országos magy. kir. zeneakadémia tanára a IX. fizetési osztály második fokozatából a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába léptetett elő.

— **A faipari szakiskola beszüntetése** — **Ujpesten.** Annyiszor kísértett már az a hír, hogy az ujpesti faipari szakiskolát beszüntetik, hogy végre a dolog valóra válik. Az

ujpesti faipari szakiskolába ugyanis — a legújabb rendelet szerint az 1902-1903-ik tanévre az I-ső évfolyamba már nem vehetők fel növendékek. Hogy e szakiskola beszüntetése községünknek érdekeit mily erősen érinti s mily nagy kárára leend: arról kellő tájékoztatást nyujt egy elismert szaktekinztélynek a modern pedagógia magaslatán álló férfianak mai lapunkban közölt s alapos szakszerűséggel, tárgyilagosan, s a község érdekében megírt „A mostohagyermek” című kitűnő cikkke. Ajánljuk a cikket az illetékes körök, a képviselőtestület, az előljáróság, az ipartestület s a vezérfiak figyelmébe.

— **Névmagyarosítás.** A belügyminiszter engedelmével *Sterez* Károly ujpesti illetőségű itteni lakos kiskoru Károly, Mária és *Magdolna* gyermekeivel együtt: *Nagyra*, — továbbá kiskoru *Pollacsek Márton* ujpesti illetőségű itteni lakos: *Polgárra* változtatta át a családi nevét.

— **Eljegyzés.** *Hádl* Arnold eljegyezte *Neumann* Hermann kedves leányát *Rizát*.

— **A dohánytőzsdések mozgalma.** A következő sorok közlésére kérttünk föl: A trafikuskok eddig már több eredménytelen kísérletet tettek, hogy a minisztérium megengedje nekik, hogy vasárnap délután két órától zárva tartásuk boltjukat. A trafikuskok munkaszüneti bizottsága most memorandumot akar a miniszter elé terjeszteni az összes trafikuskok aláírásával. Alulírott fölkéri tehát az ország összes trafikuskait, irjanak egy levelező-lapot *Magyar* Mátyás czimére, (Budapest. Kazinczy-utca 6.) hogy kívánják-e a munkaszünetet. *Magyar* Mátyás.

— **Esküvő.** *Hádl* Lajos ujpesti lakos f. hó 31-én tartja egybekelését *Kohn Cornelia* kisaszonnyal *Kohn* *Jakob* leányával a budapesti dohány-utcai izr. templomban.

— **Margitsziget** nemesak mint szórakozó és üdülő, hanem mint gyógyhely is ma már a párját ritkítja s mindentekintben kiállja a versenyt a külföldi kénes fürdőkkel. Kénes hévvi e, villamosfény, mesterséges szénsavas forró levegő, iszap, villamos, vízfürdői, iszaporogatás, zuhanymaszszász, nap- s légfürdőberendezése, a legkényesebb igényeknek megfelelő hidegvízgyógykezelése, nagyszabású svéd gyógyterme hivatva van számos baj ellen sikeres gyógyeszközül szolgálni. Nagyhatású forrása már oly sok súlyos betegeknek adta vissza az egészséget, hogy szinte esodálkozunk kell azon, hogy találkoznak még magyarok, kik a Margitsziget elkerülésével, a külföldre viszik a pénzüket. A Margit szigetnek, mint gyógyhelynek, modern színvonalra emelésében, *József* főherczeg és kitűnő jószágkormányzója, *Libits* Adolf m. kir. udvari tanácsos mellett sok érdeme van *Ötös* *József* dr. fűrdőorvosnak, az országos közegészségügyi tanács jeles tagjának, aki teljes odaadással buzgókodik azon, hogy a Margitsziget orvosi szempontból is megfelelően fősleges tulajdonosa emberbaráti intenczióinak. Ebből a czélból minden esztendőben hosszabb tanulmányutat tesz a nevezetesebb külföldi gyógyhelyek közelebbi megismerése végett. Az idén *Wörishofent*, a *drezdai*, *müncheni* bécsi, *kaltenleutgebeneri*, *vöslaueri*, *badeni* és *pürkersdorfi* híres intézeteket látogatta meg s így szerzett bő ismereteit, tapasztalatait egészen a margitszigeti gyógyhely szolgálatába boesátja, a mi meg is látszik a legmodernebb gyógymódok alkalmazásán és az elért kitűnő eredményeken. Annyival és inkább, mert *József* főherczeg, jószágkormányzójának *Libits* Adolf m. kir. udvari tanácsosnak közreműködésével, mindig készségesen áldoz azért, hogy a Margitsziget a szenvedő emberiség javára, mint gyógyhely is fényesen betöltse hivatását.

— **A F. M. K. E. selmeczbányai közgyűlése.** Selmeczbányán a F. M. K. E. augusztus 27-iki közgyűlésére nagyban készülődnek. Az ünneprendező bizottságok a múlt héten alakultak meg. Külön bizottságok intézik az elszállásolást, a város díszítését, a kirándulásokat, a társasbédet és a fáklyásmenetet. *Láng* *Lajos* kereskedelmi miniszter, a kassa-oderbergi vasutal egyetértésben, a közgyűlés alkalmából az egyesület tagjai számára augusztus 20-31. napjaira érvényes kedvezményes utazási jegyeket engedélyezett, a melyek a magyar államvasutak

és az üzletkezelésükben lévő helyi érdekű vasutak, valamint a kassa-oderbergi vasut magyar vonalain, az összes gyors, személy és vegyes vonatokra érvényesek. A kedvezmény értelmében az egyesület tagjai másodosztályu jeggyel az I. osztályon, harmadosztályu jeggyel a II. osztályon és féláru másodosztályu jeggyel a III. osztályon utazhatnak. A kedvezmény a kiinduló állomásról Selmeczbányára és vissza való utazásra szól, de az utazás Budapesten és a kassa-oderbergi vasut magyar vonalain át is megtehető, ez esetben azonban Budapestről a rendeltetési állomásra vagy viszont, a kedvezményes menetjegy különkülön váltandó meg *Clair* *Vilmos* főtitkár fölkéri az egyesület tagjait, a kik a kedvezményt igénybe venni kívánják, hogy ezen szándékaikat az egyesület főtitkári hivatalánál (*Nyitra*) augusztus 22-ig bejelenteni s egyben jegyeiket a társasbédre is megváltani (4 kor.) szíveskedjenek, hogy a rendezőség a résztvevők száma iránt kellően tájékozhasssa magát.

— **A Rákospalotai football club mérkőzése.** Vasárnap augusztus 17-én a Rákospalotai football club I. csapata saját pályáján a Budapesti III. ker. torna- és vívó-egylet I. csapatával mérkőzött. Eredmény 4:3 volt a Rákospalotai football club javára, melynek játsoi a következők voltak: *Kellner* kapuvéd, *Preis* és *Pressler* hátvédek, *Lányi*, és *Koppa* fedezetek, *Nemes*, *Varga*, *Augyán*, *Petz* és *Prácsér* csatárok. Bíró: *Labiner* az ujpesti tornaegylet tagja volt kit gyakran megéljeneztek határozott és igazságos ítéleteiért.

— **Lassalle ünnepély.** Az „Ujpesti szervezett munkások” f. é. augusztus hó 31-én este 7 órakor az ujpesti munkásképző-egylet magánhelyiségében (*Gyár-utca* 41. szám) dal-, szavalt-, humorisztikus- és műkedvelői színielőadással egybekötött Lassalle-ünnepélyt rendez. Az emlékbeszédet dr. *Goldner* elvtárs tartja. Ez alkalommal színre kerül: „A rabszolga-lázadás.” *Dráma* 1 felvonásban. Irta: *Sass Ede*. Részletes műsor az estélyen. Szabad bemenet. Műsor ára 30 fillér.

— **A kerékpárosok figyelmébe.** Ujpest község területén a kerékpárosok legnagyobb része a gyalogjárón kerékpározik. Miután ez a gyalogjárón való kerékpározás a közönség s különösen a gyermekek testi épségét veszélyezteteli, figyelmeztetjük a kerékpározókat, hogy a rendőrségi közegek a kerékpárosok kihágásainak a legszigorubb ellenőrzésére és megfigyelésére utasítottak.

— **Az ipartestület előljárósága** f. é. augusztus hó 14-én tartotta meg rendes havi ülését, melyen *Pohl* Károly titkár mindenek előtt a július havi forgalomra vonatkozó jelentését olvasta fel. E jelentés szerint a múlt hónapban munkaviszony 908 esetben fordult elő, ebből iparossegéd 590, iparossegéd munkába lépett 324, abból kilépett 266, munkakönyv kiadatott 93, ideiglenes igazolvány 65, tanonez szerződöttetett 19, felszabadult 15, havi igtatói szám 427, panasz beadatott 34, ebből hivatalból elintéztetett 25, az elmúlt félévben iparigazolványt nyert 29 iparos, iparát beszüntette 19, iparkihágás miatt feljelentetett 13. Pénztári jelentés szerint havi bevétel 753 kor. 20 fillér, kiadás 437 korona 20 fillér. Összes maradvány az év elejétől számítva, 7356 kor. 09 fillér.

— **Olesópénz.** Nem nálunk, hanem Bécsben a minap hallatlan eset történt, hogy a magánforgalomban a váltókat két százalék melletl számítottak le. A pénz olesósága legalább a ezentrumokban eddig is nagy volt, azt lehetett azonban hinni, hogy most amikor az ősz és vele az üzlet élénkülése következik, a kamatlább inkább emelkedni, mint esökkenni fog. A mint látjuk, éppen ennek elmenté történik, a mi a vállalkozás teljes hiányával fejthető meg. De ehhez egy másik dolog is csatlakozik és ez az, hogy a mi pénzpiacunk szervezete nem olyan, mint az angolé, a hol a bank kamatláának esökkenése mihamar érezhető mindenfelé. Nálunk nines így s van elég vidéki intézetünk, a mely ma is alig akar eltérni a régi nagy kamatlábtól. Mivel pedig nálunk a kölcsönvevők nagy

tömegére nézve ezek a hitelforrások, a pénz olcsóságáról ma is csak bizonyos körökre nézve beszélhetünk.

— **Rendőri hírek.** *Egy dinya ára — egy élet.* F. hó 17-én Benedek Pál terényi születésű 26 éves cipészsegéd Dunakesz határában a dinya ültetvények között egy dinyét vágott le. A szolgálatot tevő mezőőr észrevette a dinyelopást s be akarta Benedeket kísérni, mire az állítólag forgópisztolyt vett elő és lelövessel fenyegette a mezőőrt a ki puskájából két lövést tett Benedekre s a két alsó lábszárát megsebesítette. A sérült egyén a gróf Károlyi kórházba szállították, a hol f. hó 20-án reggel meghalt. Hullája boncolat megejtése végett az újpesti temető hullaházába vitették s a nyomozat folyamatba tetelt. — *Öngyilkos napszámos.* Thomas Ferencz 73 éves volt bérkocsis f. hó 18-án a megyeri csárda mellett a fenyegekben egy faágra felakasztotta magát. A mikor észrevették már halott volt. Hulláját a rákospalotai halottas házba szállították. Öngyilkosságának oka — miután még Rákóczy-u. 28. sz. lakásán sem hagyott semmit hátra, ismeretlen. — *Tűz.* F. hó 18-án d. u. fél 3 órakor *Kubányi* Ferencz asztalos Diófa-utca 24. sz. a. levő asztalos-műhelyében viaszolvasztás közben tűz támadt s két szekrény elégett. A tüzet az újpesti tűzoltók ojtották el. A kár esekély. — *Verekedő házaló.* Pies Lajos budapesti házaló, mézzel házalt Újpesten engedély nélkül. Midőn Holgréber Ferencz pénzbeszedő meglátta s tőle a szokásos helypénzt követelte s a fizetés megtagadása után a kosarat lefoglalni készült, a házaló botjával úgy fejbe ütötte a helypénzszedő segítségére siető *Mayer* Jakab kereskedő segédet, hogy az menten összerogyott. Szerencsére csak könnyű sérülést szenvedett. A rendőrkapitányság megindította a verekedő házaló ellen a vizsgálatot. — *A részegség közelkezménye.* *Masznicza* Mátyás 26 éves napszámos f. hó 18-án már délelőtt 10 órakor részeg fővel botorkált a Váci-uton s elesvén

a fejét úgy bevágta a járda szegélykövébe, hogy súlyos sérülést szenvedett. A rendőrségre kísértetett, ahol Kovács Nagy Lajos rendőrorvos részesítette az első segélyben. Arany-utca 1. sz. a. lakásán ápoltatik. — *Kifogott holttest.* F. hó 19-én délután az újpesti hajóállomásnál egy ismeretlen férfi föloszlásnak indult holttestét fogták ki a Dunából. A törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

SPORT.

A Szent-István díj a közönség nagy érdeklődése mellett dőlt el e hó 20-án s abban az erős favorit Facon győzött erős küzdelem után fejhosszal Marothon ellen, míg Ponyvássy harmadik lett. — Mult heti megbeszélésünkben mi is Facont tartottuk a valószínű nyerőnek míg Marathon és Ponyvássynak hely esélyt jósoltunk.

Facon győzelme a mi Fries Hansi trainerünk szakavatottságát dicséri, aki e lovat a mult évi Sz.-István díjba való szereplése óta — ahol tudvalevőleg a istalótársa: Ritka II. után második volt az idei Szent-István díjra készítette elő. Kapott is érte olyan éljeneket a verseny befejeztével, a milyenek ritkán hangzanak el a turfon. E jól megérdemelt elismeréshez mi is őszintén csatlakozunk s még sok ilyen sikert kívánunk a derék trainernek a ki tősgyökeres magyar ember és községünk régi polgára.

Egyébként a nyári versenyeket, mint rendszeren, a meglepetések uralják s a favoritok egyre-másra lemaradoznak a bookmakerek nagy gyönyörűségére. A meeting hátra levő részében a 21-én lefutandó kettős ivadékversen és az utolsó napon eldülő Erzsébet királyné díj keltenek nagyobb érdeklődést. Az utóbbi versenyben indul a Királydíjnyerő Hazafi is — a melyet alkalmas lovas hiánya miatt a Szent-István díjból töröltek. Meg is nyeri ezt az 2000 méteres távolságu versenyt.

Szerkesztői üzenetek.

T. F. urnak. Helyben. „Egy szerelmes póstatiszt”. Első szülnőnek elég sikerült, de a nyilvánosság előtti szereplésre még zsenge. Egyelőre olvasson és írjon — sokat, de csak maga számára, azután egy két év múlva halásza ki asztalfiókjából a legjobbakat, dolgozza át s akkor küldje be, ha élünk, talán közölni fogjuk.

Bérbeadás.

Újpesten a szénatérre néző (Nyár-utca 15-17. sz. alatti) házamban levő vendéglőhelyiségeket, — ugyanazon célra, avagy egyéb nyitott üzletnek, esetleg lakásnak — tetszés szerint átalakítva — november hó elsejére bérbe adom.

Vikár István ügyvéd

Újpest, Beresényi-utca 6.

Kokszeladás.

Tisztelettel tudatjuk, hogy augusztus 16-tól további intézkedésig az I. rendű koksz árát helyt újpesti légszeszgyárunkban, 100 kilogrammonként

3 K 28 fillérre mérsékeltek.

Budapest, 1902 augusztus hó 16.

A budapesti légszeszgyárak helyi igazgatósága.

Arpád-ut 4. sz. házban

üzlethelyiségek lakással s még kisebb-nagyobb lakások azonnal is kiadók.

FUCHS ANTAL ÉS JÓZSEF

kő- és könyvnyomdája

Újpest, István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalnak hirdapok és művek minden nyelvben, körlevelek, táblázatok, esketési, gyűlési és egyéb meghívók, gyászjelentések, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyetbeli nyomtatványok, szállítólevelek, falragaszok, vonalzott üzleti könyvek, folyóiratok stb. stb. a legmérsékeltebb árakon való elkészítését.